

InDret

Tots a l'una

*Jurisdicció competent per a condemnar l'Administració pública i la seva
companyia asseguradora*

Carlos Gómez Ligüerre
Facultat de Dret
Universitat Internacional de Catalunya

Sonia Ramos González
Álvaro Luna Yerga
Facultat de Dret
Universitat Pompeu Fabra

Working Paper núm.: 189
Barcelona, gener de 2004
www.indret.com

Des que moltes Administracions públiques contracten pòlisses de responsabilitat civil amb asseguradores privades, els particulars que són víctimes del funcionament normal o anormal dels serveis públics poden triar entre iniciar el procediment administratiu de responsabilitat previst als articles 139 a 146 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú (LRJPAC), exercitar l'acció directa de l'article 76 de la Llei 50/1980, de 8 d'octubre, de Contracte d'assegurança (LCS), contra la companyia d'assegurances, o fer ambdues coses alhora.

Després de les reformes de la Llei Orgànica del Poder Judicial dutes a terme per la Llei Orgànica 6/1998, d'1 de juliol, i per la Llei 4/1999, de 13 de gener, no existia cap mena de dubte sobre la competència de la jurisdicció contenciós administrativa per a conèixer les reclamacions adreçades conjuntament contra l'Administració pública i un particular que hagués concorregut a la causació del perjudici. La redacció vigent fins al passat 23 de desembre de 2003 de l'article 9.4 LOPJ disposava que els tribunals de l'ordre contenciós administratiu:

“(...) Conocerán, asimismo, de las pretensiones que se deduzcan en relación con la responsabilidad patrimonial de las Administraciones públicas y del personal a su servicio, cualquiera que sea la naturaleza de la actividad o el tipo de relación de que se derive. Si a la producción del daño hubieran concurrido sujetos privados, el demandante deducirá también frente a ellos su pretensión ante ese orden jurisdiccional.”

La modificació legal reaccionava contra els arguments de la jurisdicció civil, assenyaladament la Sala Primera del Tribunal Suprem, per a defensar la seva competència en els casos en què la víctima demandava conjuntament l'Administració pública i el particular, depenent o no de la primera, que havia concorregut a la causació del dany.

La vida, tanmateix, anà, una vegada més, per davant del dret i les Interlocutòries de la Sala Especial de Conflictes de Competència del Tribunal Suprem de 17 de desembre de 2001 i de 21 d'octubre de 2002 van haver d'afirmar la competència de la jurisdicció civil en els casos en què la víctima demandava conjuntament l'Administració pública titular del servei el funcionament del qual havia causat el perjudici i la seva asseguradora. La companyia d'assegurances no havia “concorregut a la causació del perjudici” i, per tant, quedava fora de la previsió de l'article 9.4 LOPJ.

La nova redacció que la Llei Orgànica 19/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica del Poder Judicial (BOE núm. 309, de 26 de desembre), dóna a l'article 9.4 LOPJ ve a garantir la competència de la jurisdicció contenciós administrativa també en els casos en què la víctima demandi conjuntament una Administració pública i la seva companyia d'assegurances:

“(...) Igualmente conocerán de las reclamaciones de responsabilidad cuando el interesado accione directamente contra la aseguradora de la Administración, junto a la Administración respectiva”

Després de més de 10 anys de reformes legals pot ja afirmar-se que a l'ordenament jurídic espanyol la jurisdicció civil no és competent per a conèixer d'una demanda contra una Administració pública pels danys que el funcionament normal o anormal d'un servei públic ha

causat a un particular. L'afirmació no implica, això no obstant, que la jurisdicció civil tingui definitivament vedada la seva competència per a, directament o indirecta, condemnar una Administració pública responsable de danys causats a un particular.

Així, res no impedeix que la víctima, en els casos en què l'Administració pública titular del servei estigui assegurada, exerciti l'acció directa contra la companyia d'assegurances, una reclamació civil que ha de presentar-se davant dels jutges d'aquesta jurisdicció. Quan això ocorri, la jurisdicció civil, constatada la vigència del contracte d'assegurança, haurà d'analitzar si concorren els requisits exigits per al pagament de la indemnització a càrrec de l'asseguradora de l'Administració. A més a més, si l'asseguradora oposa excepcions derivades de la seva relació amb l'Administració a què assegura, aquestes seran resoltes per un jutge civil al marge de tot procediment administratiu i sense la presència de l'Administració pública en el procés.

D'altra banda, la modificació de l'article 9.4 LOPJ que ara comentem, es limita a reconèixer la competència de la jurisdicció contencions administrativa quan la víctima demandi conjuntament l'Administració pública i la seva companyia d'assegurances. Queda sense resoldre quina jurisdicció serà competent per conèixer les reclamacions de particulars contra l'Administració i un particular que no sigui una asseguradora i que no hagi concorregut a la producció del dany. En cas de dubte, la jurisdicció competent és la civil (article 9.2 LOPJ). Caldrà esperar que la vida torni a superar el dret.

Articles relacionats publicats a InDret:

Carlos GÓMEZ LIGÜERRE, "Pas a nivell", *InDret 03/2003*.

- "Dos cops amb la mateixa pedra", *InDret 01/2003*.
- Jurisdicció competent en plets de responsabilitat civil extracontractual", *InDret 04/2001*.
- "Canvi de via. Interlocutòria de la Sala Especial de Conflictes de Competència del Tribunal Suprem de 17 de desembre de 2001", *InDret 1/2002*.
- "Sobre la possibilitat de què la víctima exerciti l'acció directa contra la companyia asseguradora de l'Administració pública", *InDret 03/2001*.

Alejandro HUERGO LORA, "L'assegurança de responsabilitat civil de les Administracions públiques", *InDret 03/2003*.

Oriol MIR PUIGPELAT, "La jurisdicció competent en matèria de responsabilitat patrimonial de l'Administració: una polèmica que no acaba", *InDret 03/2003*.